

www.kino.dk

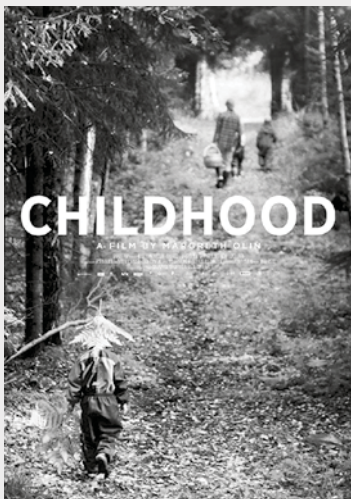

ภาพ: www.visionsdureel.ch

โรงเรียนริมป่า (Childhood)

"ไอ้ เย ไอ้ เย ไอ้ ไอ้ เย ต้นข้าวมาเป็นคนดู มีปูมาสังเกตการณ์ ลำโพงก็คือต้นตาล เสียงหวานเหลือเกิน คั่นนาก็คือเวที เวทีก็คือคั่นนา ก้านกล้วยมาเป็นกитар เอามาปั่นมาเป็นไมโครโฟน..." เพลงไอ้เย จากหนังเรื่องแฟนฉัน (ถ้าเราบอกว่า นี่คือเพลงคอนเสิร์ตคนจนของวงนกแล เขาจะรู้ทันทีว่าเราแกล่ แต่ถ้าบอกว่าเพลงไอ้เย ในเรื่องแฟนฉัน เราจะดูเขารวยกว่ามากมาย)

เพลงนี้ไม่เกี่ยวอะไรกับหนัง Childhood นี้ แค่ดูหนังแล้วนึกถึง

ภาพ: www.imdb.com

การวิ่งเล่นอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ในวัยเด็กเท่านั้นเอง

สมัยเมื่อ ๓๐ - ๔๐ ปีที่แล้วนั้น โลกเรามีนวัตกรรมล้ำยุคที่เรียกว่าคอมพิวเตอร์เกิดขึ้นแล้ว แต่ยังไม่แพร่หลายเหมือนในสมัยนี้ คอมพิวเตอร์เข้ามาเป็นผู้ช่วยของมนุษย์ สามารถทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ทำเรื่องที่ย้ำให้เร็วขึ้นได้ ทำให้ชีวิตสะดวกสบายขึ้น ทำให้คนเราห่างไกลความยากลำบาก เกมมีเกมให้เด็ก ๆ เล่นกันแบบติดหนึบ ทำให้เด็ก ๆ ก็ห่างไกลจากการเล่นของเล่นที่ได้จากธรรมชาติไปทุกที ๆ

ทุกวันนี้เราจะได้อินคนรุ่นใหม่ ๆ เรียกร่องให้ประเทศไทยของเรา "ปฏิวัติระบบการศึกษา" วิชาที่ล้ำสมัย วิชาที่จะเรียนไปทำไม ไม่ได้เอามาใช้อะไรเลย แล้วเด็กบางคนต้องสอบตกเพราะวิชาที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไรเลยนี่ละ เลิกบังคับให้เรียนวิชาพวกนี้เสียทีเถอะ ดูระบบการศึกษาของประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวียซิ เขามีคำสั่ง!

ห้ามครูให้การบ้านเด็ก ลดชั่วโมงเรียน และที่สำคัญไม่มีการสอบตกกันแล้ว หลายประเทศให้ความสนใจระบบการศึกษาแบบนี้มากขึ้น เริ่มมีการเสวนากันระหว่างนักวิชาการอนุรักษ์นิยมกับคนรุ่นใหม่ ๆ หัวใจนอกกรอบบ่อยขึ้น ก็ไม่รู้วาระบบการศึกษาที่นักเรียนไทยจะต้องเคร่งเครียดกับการเรียนการสอนในสมัยก่อน จะผ่อนคลายมากขึ้นไหมในอนาคต

"โรงเรียนริมป่า" หรือ Childhood สารคดีบันทึกการติดตามการเรียนการสอนเด็กน้อยชั้นอนุบาล อายุ ๑ - ๓ ขวบ ของโรงเรียนอนุบาลออโรรา ที่นี่เป็นโรงเรียนอนุบาลเล็กๆ ที่ตั้งอยู่ริมป่าในประเทศนอร์เวย์ ยึดหลักการสอน คือ "เล่น" เพราะการเล่นคือ งานหลักของเด็ก เรามาดูกันว่าตลอดระยะเวลา ๑ ปี ที่เขาได้ติดตามบันทึกการเล่นของเด็กอนุบาลวัย ๓ ขวบ ณ โรงเรียนริมป่าแห่งนี้ ผู้ใหญ่อ่างเราจะได้เรียนรู้อะไรจากเด็ก ๆ เหล่านี้บ้าง

หนังเรื่องนี้ไม่มีเนื้อเรื่อง ไม่มีบทสนทนาที่ถูกปั้นแต่งขึ้น มีแต่เนื้อในหนังล้วนๆ ผู้ชมจะต้องปะติดปะต่อเรื่องเองว่าครูและเด็กๆ กำลังทำอะไรกัน

กริ่งกริ่ง ๆ ๆ... ครูคริสโตเฟอร์สันระฆังใบเล็ก เพื่อเรียกเด็ก ๖ ขวบมารวมประชุมกัน จากในเรื่องที่นี้มีครูหลายคน แต่ครูที่เด่นที่สุดในบ้านที่กุดนี้ คือ ครูคริสโตเฟอร์ (แมวมินดีก็อยากจะบอกรายละเอียดเกี่ยวกับทุกคนในหนังเรื่องนี้ แต่เนื่องจากเป็นภาษานอร์เวย์ แค่เดาก็จนปัญญาแล้ว เขาเป็นว่าใครสนใจรายละเอียดเพิ่มเติมสามารถเสิร์ชกูเกิลได้) ครูคริสโตเฟอร์บอกว่า วันนี้เราจะไปประชุมลับกันในป่า ผู้ที่จะเข้าร่วมประชุมในป่าได้จะต้องเป็นเด็กโตอายุ ๖ ขวบ ซึ่งเป็นเด็กที่โตที่สุดในโรงเรียนเท่านั้น ครูย้ำว่าการเข้าป่าของเราในวันนี้ ห้ามผู้อื่นรู้เด็ดขาดและเราก็ต้องลักลอบกลับเข้ามาไม่ให้ใครเห็นด้วย แต่ครูแนะนำว่าเราควรจะทำมาเพื่อใช้ในการเดินทางก่อน แล้วก็พาเด็กๆ ไปหากิ่งไม้ขนาดพอเหมาะเพื่อมาประดิษฐ์ไม้กัน

ระหว่างเดินเข้าป่า ลูควิค เด็กชายผู้มีความคิดนอกกรอบ กับ อูเลียสเพื่อนซี้ จับมัดแดงขึ้นมาเคี้ยวกินสดๆ หน้าตาเฉย แล้วหันไปชวนคนอื่นให้กินด้วย "พวกนายบ้ากันใหญ่แล้ว" เพื่อนอีกคนบอก อูเลียสเป็นเด็กชายที่ดูมีความคิดเป็นผู้ใหญ่ เขาจริงจังและมักจะมีเรื่องราวต่างๆ มาไม่ทำให้เพื่อนและครูฟังเสมอ เขาบอกครูว่า มดมีรสชาติยังกะมะนาวเลย ครูแค่พูดว่า "มด! เธอกินมดเข้าไปเธอ" แค่นั้นจริงๆ ไม่มีดู ต่าหนี หรือสั่งห้ามทีหลังอย่างกึนนะ หรือมันสกปรกนะ เตี้ยวเธอจะท้องเสียนะ ครูที่นี้จะออกแนวเด็กกว่าไง ครูก็ว่าตามกัน

ครูคริสโตเฟอร์ มอบหน้าที่ให้หนุ่มแวนโยฮันเนส นำมิดไปแจกจ่ายแก่เพื่อน เพื่อใช้เหลา ลอกเปลือกไม้ แต่เงื่อนไขที่จะต้องลักลอบกลับเข้าไปในโรงเรียนโดยไม่ให้ใครเห็นนั้น ทำให้โยฮันเนส

ถึงกับहारหรือกับเพื่อนด้วยความเคร่งเครียด "ยากนะเนี่ย แอบขนของเข้าไปในห้องที่มีเด็กเต็มไปหมด ถ้ามีคนเห็นแล้วแอบมาสืบว่าเราทำอะไรกัน ชมรมเราก็พังหมด"... มีเสียงเห็นด้วยอย่างหนักแน่นว่า "จริง"... เด็กหญิงคนหนึ่งเสนอว่า "เราก็บอกว่า เราเอาไม้ไปทำรีคอร์เดอร์ (ขลุ่ย) อันใหญ่ๆ" เด็กแต่ละคนก็ช่วยกันคิดเรื่องโกหก เอ๊ย... คิววิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแบบทีมเวิร์ค ทุกคนจริงจังกับการลักลอบกลับเข้าห้องเรียน แต่ลูควิคกลับแวงไม่เล่น ทำให้ อูเลียสไม่สบายใจจนต้องห้ามเพื่อนไม่ให้ทำเพราะกลัวคนเห็น ลูควิคบอกว่าไม่เห็นจะเป็นไรเลย เหมือนไม่เข้าใจว่าทำไมครูต้องให้แอบเข้าไปด้วยในเมื่อเดินเข้าไปปกติก็ได้ไม่มีใครเห็นอยู่แล้ว

จากหนังชุดนี้ เราไม่เห็นครู ดู ต่าหนี หรือห้ามเด็กๆ ทำอะไร ครูจะปล่อยให้เด็กเล่น พูดคุยกันเอง คิดทำอะไรเองอย่างอิสระ จนกว่าจะแก้ปัญหาไม่ได้ จึงจะแนะนำว่าควรทำอย่างไร ครูจะเข้าไปห้ามในทันทีก็ต่อเมื่อเด็กๆ เริ่มทะเลาะกัน เช่น การแย่งที่นั่งเพื่อนหรืออยากได้ของเล่นที่เพื่อน

ภาพ: www.kino.dk

เล่นอยู่ ครูจะบอกว่ายังไม่ใช่คิวของเราหรือสิ่งของที่มีจำกัดหากมีคนอื่นกำลังใช้งานมันอยู่ เธอต้องรอให้คนอื่นใช้งานเสร็จก่อน ซึ่งก็คือการสอนให้เคารพสิทธิของผู้อื่น เด็กๆ จะรับฟังแต่โดยดี แม้จะมีอาการขี้ใจบ้างก็ทำได้แค่นั่งรอดูด้วยสีหน้าหงิกงอต่อไป จริงๆ อยากให้เขานำเสนอภาพวิธีการที่ทำให้เด็กองแงสงบลงได้ด้วย เชื่อว่าคงจะต้องมีเด็กอาละวาดบ้างล่ะ

ที่โรงเรียนจะมีห้องวาดภาพ ห้องงานไม้ ห้องเทพนิยาย และห้องป่าใหญ่ ซึ่งเป็นห้องที่ครูพาเด็กโตออกมาบ่อยที่สุด บางครั้งจะไปตั้งแคมป์ทำอาหารกินกันในป่า ไม่ว่าจะเรียนวิชาอะไร ครูก็จะพาเด็กๆ ไปหาวัสดุต่างๆ ในป่าเสมอ หรือในเทศกาลต่างๆ อย่างคริสต์มาสก็จะจัดแสดงละครกำเนิดพระเยซู ในวันอีสเตอร์ก็จะพากันเอาแครอทไปวางที่โพรงกระต่าย เด็กๆ จะช่วยกันประดิษฐ์ของเล่นทุกอย่างด้วยตัวเอง โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติ เช่น ฟืช ผัก

ผลไม้ ลูกไม้ กิ่งไม้ เมื่อถึงเวลาครูก็จะพาเด็กๆ ไปค้นหาทุกสิ่งทุกอย่างที่เด็กคิดว่าจะสามารถนำมาใช้ได้ในกิจกรรมนั้นโดยไม่มีคำคัดค้านหรือชี้ถูกชี้ผิดใดๆ จากครูเลย เราจึงได้เห็นความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่น่าเสนอเรื่องราวหรือสิ่งที่เขาต้องการอย่างมั่นใจ ครูสามารถเรียนรู้เด็กแต่ละคนได้จากบทสนทนาระหว่างเด็กด้วยกัน

ช่วงเวลาที่เด็กๆ จะคุยเล่นกับครูได้เต็มที่ คือช่วงรับประทานอาหารและหลังจากเด็กๆ เก็บจานไปไว้ในอ่างล้างจานเรียบร้อยแล้ว ก็ใช้เวลาร่วมกัน จะมีการจ้องคิวนั่งตักครูแต่ละคน ใครจะเล่นหรือไม้อะไรให้ครูและเพื่อนฟังก็ได้เต็มที่ เด็กๆ รู้สึกว่าเขามีพ่อแม่หลายคนที่นี่ ช่วงเวลานี้ดูแล้วจะรู้สึกอบอุ่นมากๆ

วันหนึ่งหลังจากรับประทานอาหารกันแล้ว ครูคริสโตเฟอร์เริ่มถักนิตติ้ง โดยมีอุเลียสเริ่มเล่านิทาน "วันนี้เป็นวันเกิดจอมวายร้าย มันโหดเหี้ยมมาก พวก

มันทำอะไรรู้มัย (เรื่องเล่าของเขาจะมีคำถาม ถามคนฟังเสมอ) มันตัดทางคนอื่น อย่างเดียวที่จะหยุดการกระทำของมันได้คือรักแท้ ซึ่งจะต้องใช้สิ่งของหายากมาก ๓ อย่างมาผสมกัน จึงจะได้รักแท้ ๑.ตาหนึ่งข้างของขอมบี้ ๒.โครงกระดูกมังกรที่ถอดอยากใกล้ตาย ๓.ฟันจระเข้ที่กำลังทิวไทย..." "แต่ครูเชื่อว่าเธอต้องหาได้" ครูคริสโตเฟอร์บอก... "อะ ทุกอย่างจบลงอย่างมีความสุข" อุเลียสตอบครูด้วยน้ำเสียงและแววตาจริงจัง...

หรืออีกช่วงหนึ่งที่อุเลียสสมมุติตัวเองเป็นนักข่าว รายงานข่าวว่า...ธรรมชาติ คือ ห้องที่ใหญ่ที่สุดและสวยงามที่สุด ซึ่งใครๆ ก็คิดเช่นนั้น แต่คนเรากลับไม่รู้จักรอบคุณพระเจ้าที่สร้างสิ่งเหล่านี้มาให้ เราสร้างมลพิษด้วยโรงงานขนาดใหญ่และเรือขนน้ำมันในทะเล ทะเลคืออาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ มีสัตว์และปลามากมายอยู่รวมกัน เอ็ม! จบข่าว...

ส่วนลูควิคจะออกแนวทะเล้นและป่วนเสมอ เมื่อเพื่อนคนหนึ่งบอกว่า (เดาว่าน่าจะเป็นเสียงอุเลียสพูด) "เราเล่นกับเด็กผู้หญิงก็ได้นะ คนที่ไม่จับเรานะ" ลูควิคแนะนำทันทีว่า "ถ้านายไม่อยากโดนจับ นายต้องวิ่งหนีให้เร็วเลยนะ แต่ตอนนี้ฉันอยากจะทำตัวโตแล้ว จะได้จับผู้หญิงให้สะใจไปเลย"

มีเสียงเด็กผู้หญิงคนหนึ่ง แย้งมาเบาๆว่า "มีผู้ชายเยอะเยอะ ผู้หญิงเขาคงจับคนอื่นจนเหนื่อยแล้ว จับเธออีกคงไม่ไหวหรอก"... ลุควิดฟังแล้วคงจุกนิดๆ ได้แต่บอก... "เธอพูดอะไรนะไม่เห็นจะรู้เรื่อง"

หรือในตอนที่ลุควิดกับอูเลียสออกไปผาดพินต้นไม้ใบหญ้าเล่น แล้วเพื่อนคนหนึ่งบอกว่า "ให้หยุดทำร้ายต้นไม้ซะที่มันมีชีวิตนะ ถ้ามีคนมาตัดหัวนายบ้างจะรู้สึกยังไง" ลุควิดทำหน้ากวนๆ แล้วบอก "ฉันไม่สนหรอกว่าฉันตาย..." "แต่ต้นไม้มันสนเพราะมันไม่อยากตาย" เพื่อนว่านั่น... ลุควิดบอกกับอูเลียสว่า "ฉันชอบเงินกับชอบทำของพังมากที่สุด" ดูท่าจะจริงจะ

ตลอดระยะเวลา ๑.๒๕ ชั่วโมง หนึ่งทั้งเรื่องจบลง โดยที่เราไม่เห็นภาพครูสอนให้นักเรียนอ่านเขียนพยัญชนะเลย มีแต่เล่นร้องเพลง เล่นิทาน วาดภาพ งานไม้ และผจญภัยในป่า แต่ละวิชาเรียนรู้โดยใช้การเล่นเป็นสื่อการสอน เราจะรู้สึกได้เลยว่าเด็กไม่เครียดและชอบที่จะเดินป่ากัน บาง

คนเดินตกหลุมแล้วก็หัวเราะ ครูก็จะปล่อยให้เด็กช่วยตัวเอง แดมคนอื่นยังมาแก้มดกหลุมตามอีกหลายครั้ง แม้ว่าที่นี่จะมีแต่เรื่องเล่นๆก็เถอะ ในตอนท้ายของหนังก็เป็นช่วงที่เศร้าที่สุด เมื่อโรงเรียนปิดเทอมภาคฤดูร้อน ซึ่งหมายถึงเด็กอายุ ๖ ขวบจบการศึกษาชั้นอนุบาล และจะต้องจากไปเรียนในชั้นประถมที่โรงเรียนอื่น

เมื่อถึงเวลาผู้ปกครองมารับ อูเลียสเดินเข้าไปขอกอดลาทุกคน แม่ของอูเลียสบอกว่าน้องชายของอูเลียสจะต้องมาเรียนที่นี่อีกคนแน่ๆ อูเลียสบอกครู่ๆ "น้องผมจะต้องน่ารักมากแน่ๆ" (แต่ตอนนี้ยังอยู่ในท้อง) ครูคริสโตเฟอร์มองตามรถที่ขับจากไปด้วยน้ำตาคลอ... อูเลียสก้าวไปสู่โลกกว้างแล้ว... โยฮันเนสเป็นเด็กที่ครูเป็นห่วงที่สุด วันเปิดเทอมครูจะไปให้กำลังใจที่โรงเรียนใหม่ด้วยนะ... ในขณะที่ลุควิด กอดลาครูด้วยความทะเล้นเหมือนเดิม ช่วงที่บอกลาเด็กๆ ครูคริสโตเฟอร์มีสีหน้าเศร้าๆ น้ำตาคลอตลอด ครูคงรู้สึกเช่นนี้ทุกปี

ระบบการศึกษาแบบประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย เช่น นอร์เวย์ หรือฟินแลนด์ ได้รับการยกย่องว่าเป็นระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เป็นการเรียนที่ไม่เข้มงวดหรือสร้างความกดดันแก่เด็กๆ ทำให้เด็กมีสุขภาพจิตดีและมีผลการเรียนในวิชาต่างๆ ดี แน่แน่นอนว่าจะต้องมีปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สามารถพัฒนาระบบการศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ แมวอินดี้ก็ไม่สามารถจะตัดสินใจได้ว่าระบบการเรียนแบบเราหรือแบบเขาอย่างไหนดีหรือด้อยกว่ากัน แต่คิดว่าหากเรามีลูกก็จะเก็บเงินย้ายไปอยู่ประเทศนอร์เวย์ชั่วคราว อยากรจะให้ลูกเรียนกับครูคริสโตเฟอร์ไง อยากรให้เป็นเด็กที่อยู่ใกล้ชิดธรรมชาติ มีพัฒนาการทางความคิดที่สร้างสรรค์ ทำอะไรด้วยตัวเองได้ มีแบบอย่างที่ดีให้ลอกเลียน ถูกปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีและมีจิตสาธารณะ ที่สำคัญเป็นเด็กที่มีความสุข ไม่ใช่ความสุขอย่างลูกเทพเทวดา หัวไม่ติดดิน เจ็บไม่ได้ตายเป็น อย่างที่เห็นๆ กันมากขึ้นในทุกวันนี้